

It has been emphasized that harmonization of the provisions of the current legislation aimed at preventing and counteracting domestic violence is intended to increase the resistance to violence, including on a gender basis, to ensure compliance of domestic legislation with contemporary European and international requirements, to allow the proper implementation of international standards for combating violence and to promote positive changes in the social sphere and society in the whole.

Keywords: prevention and counteraction to domestic violence, law-making, special measures, administrative liability.

УДК 343.97

С. А. Мозоль,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено міжнародно-правовий аспект забезпечення кримінологічної безпеки. Розмірковуючи про державну кримінальну політику як логічне продовження загальної політики кримінологічної безпеки, зроблено висновок про нерозривність зв'язку світового правопорядку та безпеки як окремої держави, так і цивілізації в цілому. У зв'язку з цим міжнародне поліцейське співробітництво розглянуто як напрям державної політики у сфері боротьби зі злочинністю.

Ключові слова: безпека, кримінологічна безпека, злочинність, міжнародне поліцейське співробітництво, забезпечення кримінологічної безпеки.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси, що розгортаються в сучасному світі, не лише є каталізатором розвитку суспільних відносин у всіх сферах, вони дають також поштовх для використання новітніх технологій у злочинній діяльності. Сучасна злочинність не має територіальних і фінансових кордонів, а її помічниками виступають новітні інформаційні й інноваційні технології. Результатом виходу злочинної діяльності на новий рівень є загроза безпеці громадян, окремої держави і навіть групи держав. Саме тому термін «безпека» все частіше зустрічається не тільки у військовій справі, юриспруденції або економіці, а й на побутовому рівні. Предметом найбільш жвавих дискусій та особливої уваги всього світу є дві тривожні та болючі проблеми – захист прав людини та боротьба з національною і міжнародною злочинністю (або забезпечення кримінологічної безпеки, що було б більш точним).

Стан дослідження. Питання зарубіжного досвіду забезпечення безпеки держави правоохоронними органами та можливості його застосування в Україні було предметом досліджень таких учених, як

В. Б. Авер'янов, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, С. М. Гусаров, Е. В. Додін, Р. А. Калюжний, О. Л. Копиленко, С. В. Ківалов, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. М. Музичук, Н. Р. Нижник, В. І. Олефір, В. П. Петков, Ю. С. Шемшученко. Сьогодні продовжується дослідження проблеми вдосконалення діяльності державних органів, враховуючи поліцію, у сфері забезпечення кримінологічної безпеки України, зокрема у працях О. М. Бандурки, О. О. Балабанової, О. М. Джужи, О. М. Литвинова, Є. Г. Моїсеєва, Ю. І. Римаренка, В. Я. Тація, О. С. Тубелець, Ю. С. Шемшученка, П. Л. Фріса та ін.

Метою цієї статті є дослідження міжнародно-правового аспекту забезпечення кримінологічної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Події, що буквально потрясли людство в останні роки, теж укладаються в рамки проблеми забезпечення кримінологічної безпеки. Досить згадати безпрецедентні терористичні акції в містах Росії, Європи та США. Зловмисники не лише ретельно вибирали місце для кривавої розправи, а й реалізовували задум завдяки новим методам убивства. Зокрема, упродовж року терористи вчиняли так звані лоукости – теракти за участі автомобілів. Велика кількість загиблих і постраждалих у результаті терористичних актів припадає на країни Близького Сходу. Так, тільки з початку 2017 року в Сирії, Іраку, Афганістані, Пакистані та Єгипті через напади терористів загинули більше 500 осіб, ще близько 1500 отримали поранення, і це з урахуванням лише наймасштабніших атак терористів. Безжальність єгипетських терористів перевершила всі теракти в Європі в 2017 році, загалом жертвами атаки стали 235 осіб. А отже, формулювання «війна з міжнародною злочинністю» та «війна за права людини» з публіцистичного образу перетворилися на справжню реальність з усіма її героїчними і трагічними атрибутами.

Зростає небезпека викликів від кримінального світу – стають все більш жорстокими відповідні заходи, що вживаються для охорони життєво важливих інтересів людського співтовариства. Це зумовлює необхідність використання цілого комплексу кримінологічних гарантій безпеки та механізмів соціального контролю: релігійних (толерантність відносно іншої релігії); правових (кримінальна відповідальність за злочини проти особи, держави, суспільства); економічних (забезпечення державою гідної зарплати, пенсії, соціальних виплат для своїх громадян); громадських (толерантність у ставленні до людей); інформаційних (соціальні ролики на телебаченні); адміністративних тощо.

Кримінологічна безпека є одним з обов'язкових атрибутів, які забезпечують нормальне функціонування демократичної держави. Проблеми кримінологічної безпеки в Україні є досить гострими, підтвердженням чого є сучасна кримінально-правова статистика. Дискусії вчених щодо цієї проблеми свідчать, що сьогодні назріла нагальна необхідність у розробці такої моделі організації боротьби зі злочинністю, яка допомогла б забезпечити об'єктивний стан захищеності життєво важливих та інших істотних інтересів особистості, суспільства та

держави від злочинних посягань і загроз таких посягань, а також усвідомлення людьми такої захищеності, тобто моделі, здатної забезпечити кримінологічну безпеку.

Зараз передчасно говорити, що громадяни нашої країни відчують себе захищеними від злочинних посягань на їхні права та свободи, навіть на такі основні, як право на життя. На жаль, сьогодні доводиться констатувати випадки злочинних посягань на права та свободи громадян з боку представників правоохоронних органів, що неприпустимо в країні, яка проголошує демократичні принципи. Такі дії правоохоронців завдають серйозного удару по репутації як окремих державних органів, так і всієї системи органів державної влади. Не можна говорити про кримінологічну безпеку, коли в усіх регіонах нашої країни виникають ситуації, в яких громадяни стикаються зі злочинними зазіханнями з боку представників державної влади. А отже, забезпечення кримінологічної безпеки багато в чому пов'язане з належним правовим регулюванням протидії злочинності, ефективною діяльністю правоохоронних органів.

Розмірковуючи про державну кримінальну політику як логічне продовження загальної політики кримінологічної безпеки, не можна не згадати про міжнародно-правовий аспект забезпечення кримінологічної безпеки. Раніше ми вже обґрунтовували тезу про нерозривність зв'язку світового правопорядку та безпеки як окремої держави, так і цивілізації в цілому. У цьому сенсі, на наш погляд, доцільно розглядати міжнародне поліцейське співробітництво як напрям державної політики у сфері боротьби зі злочинністю. Ця позиція ґрунтується на поглядах О. М. Бандурки, О. О. Балабанової, О. М. Джужи, О. М. Литвинова, Є. М. Моїсєєва, Ю. І. Римаренка, В. Я. Тація, О. С. Тубелець, Ю. С. Шемшученка, П. А. Фріса та деяких інших фахівців у галузі кримінальної політики.

Дійсно, зміст міжнародного співробітництва держав як діяльності щодо попередження злочинності, боротьби з нею та поведження з правопорушниками відображає суть кримінальної політики, яка являє собою активну цілеспрямовану діяльність держави щодо захисту суспільства від злочинності, розробку та реалізацію цілей і завдань, визначення засобів, форм і методів такої діяльності державних, насамперед правоохоронних, органів [1, с. 29–30].

Про необхідність визначення взаємозв'язку кримінальної політики та кримінологічної безпеки пише М. М. Бабаєв. Він зазначає, що в літературі розвиваються дві лінії: тема кримінальної політики й останнім часом тема безпеки. Науковець упевнений, що про кримінальну політику треба говорити як про політику (стратегію і тактику) забезпечення кримінологічної безпеки особистості, суспільства та держави. Безпека повинна бути вбудована в конструкцію кримінальної політики, стати її сутністю, контрапунктом [2, с. 28].

У зв'язку з цим зазначимо, що структурні підсистеми (елементи) кримінальної політики (спеціальна профілактика, кримінально-правовий

і кримінально-виконавчий вплив) відповідають структурі та змісту міжнародного поліцейського співробітництва. Органічна єдність і взаємозв'язок кримінальної політики держави та міжнародного поліцейського співробітництва держав підтверджуються також принципами кримінальної політики. Так, принцип законності, з одного боку, означає, що положення карної політики повинні відповідати не тільки Конституції України й українському законодавству, а й міжнародно-правовим зобов'язанням України. З іншого боку, міжнародна солідарність як принцип кримінальної політики передбачає взаємну зацікавленість і взаємодопомогу держав у спільній боротьбі зі злочинністю, особливо з її найбільш небезпечними транснаціональними організованими формами. Можна з упевненістю сказати, що названі принципи кримінальної політики на початку ХХІ століття виходять на інший рівень і стають принципами глобальної кримінологічної безпеки.

Ще в середині 90-х років минулого століття відзначалося, що рівень міжнародного поліцейського співробітництва за останні 20 років значно виріс, проте в механізмах співробітництва все ще є безліч прогалин, які можуть бути використані з корисливою метою злочинцями, особливо тими, хто належить до найбільш впливових і добре пристосованих до нових умов транснаціональних злочинних організацій. Ці організації є серйозною загрозою для держав, стримати яку можна лише в тому випадку, якщо вони зуміють налагодити ще більш тісне співробітництво. Відповідно до ст. 31 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, ухваленої резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН від 15 листопада 2000 року держави-учасниці тісно співпрацюють одна з одною, діючи відповідно до своїх внутрішніх правових та адміністративних систем, з метою підвищення ефективності правозастосовних заходів для боротьби зі злочинами, та прагнуть розробляти й оцінювати ефективність національних проектів, а також виявляти і впроваджувати оптимальні види практики та політики, спрямовані на попередження транснаціональної організованої злочинності.

Держави-учасниці прагнуть відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього законодавства скорочувати існуючі або майбутні можливості для організованих злочинних груп діяти на законних ринках за використання доходів від злочинів шляхом вжиття належних законодавчих, адміністративних або інших заходів. Такі заходи повинні зосереджуватися на: а) зміцненні співробітництва між правоохоронними органами або органами прокуратури та відповідними приватними організаціями, в тому числі з різних секторів економіки; б) сприянні розробці стандартів і процедур, призначених для забезпечення сумлінності в роботі публічних і відповідних приватних організацій, а також кодексів поведінки для представників відповідних професій, зокрема адвокатів, нотаріусів, консультантів з питань оподаткування та бухгалтерів; в) попередженні

зловживань з боку організованих злочинних груп процедурами торгів, що проводяться публічними органами, і субсидіями та ліцензіями, що видаються державними органами для здійснення комерційної діяльності; г) попередженні зловживань з боку організованих злочинних груп юридичними особами [3].

Актуальність міжнародного поліцейського співробітництва щодо реалізації завдань кримінальної політики як частини системи забезпечення глобальної безпеки обумовлена також тим, що на початку XXI століття, як стверджує В. В. Лунєєв, «найбільшою небезпекою для людства, його демократичного та економічного розвитку залишиться інтенсивно зростаюча національна і транснаціональна злочинність, яка сьогодні включає в себе і традиційно кримінальні, і військові, і екологічні, і генетичні й інші загрози». Науковець робить висновок, що домінуючою тенденцією на початку нового століття залишаються тривале зростання злочинності у світі, тенденції підвищення її суспільної небезпеки з одночасним відставанням соціально-правового контролю від зростаючої мобільної та криміналізації суспільних відносин [4, с. 8–9]. Починаючи з 1980-х років темпи зростання злочинності у світі збільшувалися в середньому на 5 % щорічно, що детермінує розвиток міжнародного поліцейського співробітництва.

Міжнародне співробітництво загалом і міжнародне поліцейське співробітництво зокрема розуміються в науковій літературі неоднозначно. Саме поняття «співробітництво» означає роботу разом, спільно, участь у загальній справі [5]. Міжнародне співробітництво передбачає спільну роботу, участь у спільних справах, що стосуються інтересів різних народів і держав у сфері зовнішньої політики. Як випливає зі Статуту ООН (1945 р.), Декларації про принципи міжнародного права (1970 р.), Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва держав в Європі (1975 р.), всі держави повинні підтримувати та розвивати співробітництво одна з одною та з усіма державами в усіх сферах відповідно до цілей і принципів Статуту ООН, інших міжнародно-правових документів та зобов'язань.

Тобто міжнародне співробітництво держав, з одного боку, розглядається як самостійний вид діяльності, що охоплює спільну роботу в економічній, соціальній, культурній, гуманітарній та інших сферах [6, с. 5; 7, с. 5–6], а з іншого, – як загальноновизнаний принцип міжнародного права. Більшість фахівців-міжнародників вважають міжнародне співробітництво принципом міжнародного права [8, с. 285–288; 9, с. 6–8]. Для цього є об'єктивна міжнародно-правова основа, оскільки ухвалена на XXV сесії Генеральної Асамблеї ООН 24 жовтня 1970 року. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН, серед основних принципів називає і міждержавне співробітництво.

Аналізуючи зміст принципу міждержавного співробітництва, слід сказати, що він передбачає співробітництво держав незалежно від

відмінностей їх політичних, економічних і соціальних систем [10, с. 17; 11, с. 51]. Таке співробітництво повинна вести до прогресу, підтримання та розвитку дружніх відносин, забезпечувати мир і безпеку (в цьому сенсі є обов'язковим для всіх держав) [12, с. 15]. Разом із тим, оскільки принцип міждержавного співробітництва необхідно розглядати в системі основних принципів сучасного міжнародного права (наприклад, у поєднанні з принципами суверенної рівності держав і невтручання у внутрішні справи), слід визнати, що співробітництво у всіх сферах не має обов'язкового характеру. Зокрема, це стосується співпраці в соціальній та культурній сферах, в яких кожна держава визначає межі, ступінь і форми своєї участі. У зв'язку з цим цікавою є думка І. І. Лукашука, що зобов'язати державу до конкретного співробітництва так само складно, як і зобов'язати її до дружби з тією чи іншою державою [8, с. 21]. Аналогічну позицію висловлює також Л. Н. Галенська [12, с. 7].

Як вже зазначалося, міжнародне поліцейське співробітництво є частиною більш масштабного співробітництва держав у вирішенні глобальних соціальних проблем, до яких, безсумнівно, належить проблема злочинності. У науковій літературі використовуються також інші терміни, що позначають міжнародне поліцейське співробітництво, зокрема «міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю», «міжнародна боротьба зі злочинністю», «правове співробітництво держав в боротьбі зі злочинністю», «правова допомога у кримінальних справах», «співробітництво у кримінальних справах», «взаємодопомога у кримінальних справах» [13–15]. Ці терміни, на нашу думку, є не зовсім коректними, оскільки не співвіднесені один з одним і не відображають повною мірою зміст і характер розглянутого явища.

За своїм смисловим значенням напрями та види будь-якої діяльності, враховуючи міжнародне поліцейське співробітництво, певною мірою збігаються (зокрема в їх визначенні як ділянки діяльності, різновиду діяльності), тому не дивно, що в їх розумінні існує досить широке розмаїття. Так, С. В. Бородін та Є. Г. Ляхов до основних напрямків міжнародного поліцейського співробітництва відносять: а) видачу злочинців і надання правової допомоги у кримінальних справах; б) науково-інформаційний обмін національним науковим і практичним досвідом, обговорення проблем та проведення спільних досліджень; в) надання професійно-технічної допомоги державам у боротьбі з кримінальною злочинністю; г) договірно-правову координацію боротьби зі злочинами, що охоплюють декілька держав [16, с. 11]. При цьому науковці відзначають, що названі напрями необхідно розглядати як міжнародну систему діяльності у сфері попередження злочинності, боротьби з нею та поводження з правопорушниками, тому що кожен з них має своє самостійне значення, однак знаходиться у взаємозв'язку з іншими [16, с. 33].

О. Г. Богатирьов вважає, що міжнародне поліцейське співробітництво включає в себе такі напрями: боротьбу із загальнокримінальною

злочинністю; боротьбу зі злочинами міжнародного характеру; боротьбу з міжнародними злочинами [6, с. 5].

Відомі фахівці у сфері міжнародного права І. П. Блищенко та Р. А. Кааламкарян вважають, що міжнародне поліцейське співробітництво здійснюється в таких напрямках: сприяння укладенню міжнародних договорів і угод щодо боротьби з міжнародною злочинністю; вироблення спільних міжнародних стандартів попередження злочинності, переслідування та покарання за вчинення міжнародних злочинів, злочинів міжнародного характеру; вироблення рекомендацій щодо боротьби із загальнокримінальними злочинами та консультативна допомога державам з урахуванням того, що кожна з них веде цю боротьбу в межах своєї території відповідно до власних соціальних та економічних умов [17, с. 152]. Слід зазначити, що дослідники розглядають напрями міжнародного співробітництва в межах міжнародних організацій, зокрема ООН, що певною мірою звужує масштаби й обсяг міжнародного поліцейського співробітництва в цілому.

І. Б. Осмаєв виокремлює такі напрями системи міжнародного поліцейського співробітництва: у сфері здійснення кримінального правосуддя (отримання свідчень, надання допомоги у проведенні розслідувань, надання судових документів, проведення розшуку й арешту майна, обстеження об'єктів і ділянок місцевості, надання інформації та речових доказів тощо); у сфері оперативно-розшукової діяльності (обмін інформацією, працівниками, проведення спільних операцій тощо) [18, с. 109].

Не піддаючи детальному аналізу кожному з наведених позицій, зазначимо, що в більшості з них відбивається не тільки змішання понять «напрямок» і «вид» міжнародного поліцейського співробітництва, але і необґрунтоване віднесення в деяких випадках (наприклад, І. Б. Осмаєвим) до цих понять деяких форм цієї діяльності.

З приводу форм міжнародного поліцейського співробітництва можна сказати, що їх розуміння також відрізняється багатоманітністю. Так, С. В. Бородін та Є. Г. Ляхов вважають, що таке співробітництво здійснюється у двох основних формах – у рамках міжнародних органів та організацій і на основі міжнародних угод. По суті, йдеться про інституційні та конвенційні форми цієї діяльності [16, с. 11]. Близька до названої позиції точка зору О. Г. Богатирьова, який стверджує, що міжнародне поліцейське співробітництво здійснюється в таких міжнародно-правових формах, як висновок: двосторонніх договорів і угод, багатосторонніх угод та створення міжнародних організацій [6, с. 8–9]. Зазначимо, що в цій позиції увагу акцентовано на міжнародно-правових формах співробітництва. Разом із тим, у другому випадку відбувається змішання конвенційної та інституційної форм. Більш логічною уявляється позиція Є. Г. Моїсеєва, який відносить до форм багатостороннє та двостороннє співробітництво між державами. Багатостороннє, у свою чергу, поділяється на

універсальне (в межах світового співтовариства) та регіональне співробітництво [19, с. 8–9].

Децю інший підхід спостерігається у В. П. Панова, який виокремлює такі основні форми поліцейського співробітництва держав: профілактика та припинення злочинів, щодо яких укладено угоди між державами; передача осіб, засуджених до позбавлення волі, для відбування покарання в державі їх громадянства або постійного місця проживання; передача органам іншої держави нагляду за умовно засудженими або умовно звільненими; видача злочинців іншій державі або міжнародному органу для кримінального переслідування; захист прав і свобод громадян цієї держави під час здійснення правосуддя в іншій країні; спільне вивчення причин та інших проблем злочинності, а також обмін досвідом роботи поліцейських й інших органів; підготовка кадрів, надання експертних послуг, постачання спеціальних науково-технічних засобів і надання матеріально-технічної допомоги іншим державам; обмін оперативною та правовою інформацією тощо [7, с. 5; 9, с. 28–51]. Уявляється, що такий підхід не вносить ясності в питання форм співробітництва в цій сфері. Таким чином, наведені позиції свідчать про різне розуміння не лише напрямів і видів, а й форм міжнародного поліцейського співробітництва. Широкий діапазон думок із цього питання викликає об'єктивну необхідність упорядкування та систематизації названих понять.

На наш погляд, якщо розуміти напрямки міжнародного поліцейського співробітництва в боротьбі зі злочинністю як шляхи, певні тенденції розвитку, то можна виділити: а) спонукання держав і сприяння їм в укладанні договорів та угод у сфері боротьби з міжнародною злочинністю; б) вироблення міжнародних стандартів у сфері попередження злочинності, кримінального переслідування та відбування покарання за вчинення міжнародних злочинів і злочинів міжнародного характеру; в) розробку рекомендацій для боротьби національних правоохоронних органів із загальнокримінальними злочинами, інформаційну та консультативну допомогу державам з урахуванням того, що кожна держава веде цю боротьбу в рамках суверенітету, в межах своєї території та згідно з власними соціальними й економічними умовами, правовою системою.

З позиції трактування напрямків міжнародного поліцейського співробітництва як сфер діяльності, різновиду міжнародної діяльності цілком обґрунтовано говорити про них як про види співробітництва в цій сфері. Однак у цьому випадку в основу виокремлення напрямків (видів) названого співробітництва доцільно покласти певні критерії. Так, залежно від змісту (кола питань) міжнародного поліцейського співробітництва можна виокремити такі його напрями (види): а) договірно-правову координацію зусиль держав у боротьбі зі злочинами, що стосуються інтересів усього світового співтовариства, багатьох або кількох держав; б) правозастосовчу й організаційну

діяльність компетентних міжнародних організацій і відповідних внутрішньодержавних органів у боротьбі з такими злочинами; в) науково-інформаційне забезпечення цієї діяльності; г) матеріально-технічну допомогу державам для забезпечення ефективної боротьби зі злочинністю [20, с. 21–23].

За іншим критерієм (з урахуванням характеру злочинності) слід погодитися з виокремленням таких напрямків (видів), як: а) співробітництво в боротьбі з міжнародними злочинами; б) співробітництво в боротьбі зі злочинами транснаціонального характеру; в) співробітництво в боротьбі із загальнокримінальною злочинністю.

Висновки. Кожен з названих напрямів (видів) може бути структурований залежно від безпеки та поширеності того чи іншого злочину (групи злочинів). Зокрема, за таким інтегрованим критерієм сьогодні актуальними є напрями міжнародного поліцейського співробітництва в боротьбі з: міжнародним і внутрішньодержавним тероризмом; захопленням заручників; незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин; незаконним обігом хімічних та ядерних матеріалів; незаконною торгівлею зброєю та боеприпасами; незаконними операціями у сфері високих технологій, насамперед з комп'ютерними злочинами; міжнародною та національною корупцією; незаконними банківськими операціями (відмивання грошей) і фальшивомонетництвом; крадіжками та контрабандою автомобілів; незаконним переміщенням людей через кордон; торгівлею жінками та дітьми з метою їх сексуальної експлуатації; торгівлею людьми з метою пересадки людських органів.

Пріоритет того чи іншого напрямку міжнародного поліцейського співробітництва визначається міжнародним співтовариством або окремими державами, відображається в міжнародно-правовій і внутрішньодержавній законодавчих базах та відповідних організаційних структурах конкретних держав з урахуванням суспільної безпеки, характеру й поширеності розглядуваних злочинів, а також інших обставин (політичної кон'юнктури, економічного стану, соціального розвитку, релігійної орієнтації, сформованих традицій тощо).

Список бібліографічних посилань: 1. Миньковский Г. М., Ревин В. П. Уголовная политика и ее реализация в деятельности органов внутренних дел : метод. материалы. М. : Акад. МВД России, 1996. 85 с. 2. Бабаев М. М. Криминологическая безопасность как концептуальная основа и главная цель уголовной политики // Актуальные проблемы уголовного права, криминологии, законодательства и правоохранительной деятельности : материалы науч.-практ. семинара памяти А. С. Михлина, 29 окт. 2008 г. М. : Дело, 2009. С. 28–41. 3. Конвенция Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности : принята резолюцией 55/25 Ген. Ассамблеи от 15 нояб. 2000 г. // Конференции и соглашения : сайт / ООН. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/orgcrime (дата звернення 17.12.2017). 4. Лунеев В. В. Преступность XX века. Мировые, региональные и российские тенденции: Мировой

криминологический анализ / предисл.: Кудрявцев В. Н. М. : Норма, 1997. 525 с.

5. Ожегов С. И. Словарь русского языка. М. : Рус. язык, 1984. С. 691.

6. Богатырев А. Г. Международное сотрудничество государств по борьбе с преступностью : учеб. пособие. М. : Изд-во МВШМ МВД СССР, 1989. 61 с.

7. Панов В. П. Сотрудничество государств в борьбе с международными уголовными преступлениями : учеб. пособие / отв. ред.: Бекяшев К. А. М. : Юрист, 1993. 160 с.

8. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учеб. для студентов юрид. фак. и вузов. Изд. 3-е, перераб. и доп. М. : Волтерс Клувер, 2005. 432 с.

9. Бастрыкин А. И. Взаимодействие советского уголовно-процессуального и международного права. Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1986. 135 с.

10. Міжнародне публічне право : підручник / за ред. В. М. Репецького. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2012. 437 с.

11. Чижмарь Ю. В. Национальные та міжнародне право: теоретико-правові проблеми : монографія. Харків : Диска плюс, 2015. 472 с.

12. Галенская Л. Н. Правовые проблемы сотрудничества государств в борьбе с преступностью. Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1978. 86 с.

13. Виноградова О. І. Міжнародне співробітництво України у галузі боротьби зі злочинністю (кримінально-процесуальний аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2000. 230 с.

14. Сыроед Т. Субъекты (участники) международных уголовно-процессуальных отношений: понятие, виды, специфика правового статуса : монография. Харьков : ФИНН, 2010. 584 с.

15. Міжнародне співробітництво України у правовій сфері : зб. міжнар. док. / упоряд. В. Дріжчаний, О. Павличенко, О. Уманський. Харків : Фоліо, 1998. 217 с.

16. Бородин С. В., Ляхов Е. Г. Международное сотрудничество в борьбе с уголовной преступностью. Проблемы деятельности ООН в области предупреждения преступности и обращения с правонарушителями. М. : Междунар. отношения, 1983. 200 с.

17. Международное уголовное право / Блищенко И. П., Каламкарян Р. А., Карпец И. П. и др. ; отв. ред.: Кудрявцев В. Н. М. : Наука, 1995. 172 с.

18. Осмаев И. Б. Международные и национальные правовые средства борьбы с отмыванием преступных доходов. М. : Изд-во РУДН, 1999. 297 с.

19. Моисеев Е. Г. Международно-правовые основы сотрудничества стран СНГ : учеб. пособие / под ред. Бякишева К. А. М. : Юрист, 1997. 272 с.

20. Трунцевский Ю. В. Транснациональные преступления. Международный и уголовно-правовой аспект. М. : Аккад. Налог. полиции ФСНП России, 1999. 70 с.

Надійшла до редколегії 20.12.2017

Мозоль С. А. Международно-правовой аспект обеспечения криминологической безопасности

Исследован международно-правовой аспект обеспечения криминологической безопасности. Размышляя о государственной уголовной политике как о логическом продолжении общей политики криминологической безопасности, сделан вывод о неразрывности связи мирового правопорядка и безопасности как отдельного государства, так и цивилизации в целом. В связи с этим международное полицейское сотрудничество рассмотрено как направление государственной политики в сфере борьбы с преступностью.

Ключевые слова: безопасность, криминологическая безопасность, преступность, международное полицейское сотрудничество, обеспечения криминологической безопасности.

Mozol S. A. International and legal aspect of ensuring criminological safety

The international and legal aspect of ensuring criminological safety has been studied. Pondering on the state criminal policy as a logical continuation of the general policy of criminological safety, the author has concluded that the link between world law and order and security of both a separate state, and civilization in the whole. In this regard, international police cooperation has been considered as a direction of the state policy in the field of crime combating.

It has been proved that criminological safety is one of the obligatory attributes that ensure the normal functioning of a democratic state. The problems of criminological safety in Ukraine are quite acute, which is confirmed by modern criminal and legal statistics.

According to the integrated criterion the author has determined nowadays the urgent directions of international police cooperation in combating: international and internal terrorism; the seizure of hostages; illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances; illicit trafficking in chemical and nuclear materials; illicit trafficking in weapons and ammunition; illegal operations in the field of high technologies, first of all cybercrimes; international and national corruption; illegal banking operations (money laundering) and counterfeiting; theft and smuggling of cars; illegal human trafficking across the border; the trafficking of women and children for the purpose of their sexual exploitation; human trafficking for the purpose of transplantation of human organs.

It has been established that the priority of a particular direction of international police cooperation is determined by the international community or individual states, reflected in the international and legal, internal legal base and the relevant organizational structures of specific states, taking into account the public danger, the nature and prevalence of the crimes in question, and other circumstances (political situation, economic status, social development, religious orientation, formed traditions, etc.).

Keywords: safety, criminological safety, crime, international police cooperation, provision of criminological safety.

УДК 343.983.25

Ю. Ю. Нізовцев,

здобувач Національної академії Служби безпеки України (м. Київ)

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УПОРЯДКУВАННЯ ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Досліджено нормативні акти, що мають стосунок до кібербезпеки. Виявлено й проаналізовано неузгодженості та суперечності понятійно-термінологічного апарату кібербезпеки, запропоновано шляхи їх усунення.

Ключові слова: кібербезпека, понятійно-термінологічний апарат, уніфікація нормативних актів.

Постановка проблеми. Будь-яка важлива для функціонування держави сфера життєдіяльності потребує ефективного регулювання та захисту з боку держави. Особливо це стосується безпеки інформаційного